

VEDLEGG

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Kommunal- og moderniseringsministeren

Stortingets kommunal- og forvaltningskomite

0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

20/620-3

20. februar 2020

Dokument 8:46 S (2019-2020) Representantforslag om nødvendige endringer for å kunne oppløse tvangssammenslåtte fylkeskommuner

Jeg viser til oversendelse 31.01.20 av representantforslag 46 S (2019–2020), hvor det bes om min vurdering av forslaget.

8. juni 2017 vedtok Stortinget sammenslåing av fylkeskommuner, som innebærer at vi har 11 fylker inkludert Oslo. Endringene trådte i kraft 1. januar 2020. Flere fylkeskommuner har nå gjennomført ressurskrevende sammenslåinger, og det er gjort et svært godt arbeid i fylkene for å håndtere disse prosessene. Jeg legger til grunn den fylkesstrukturen som Stortinget har vedtatt, og jeg kommer ikke til å ta initiativ til prosesser for å omgjøre Stortingets vedtak.

Utgangspunktet for å overføre oppgaver og virkemidler til fylkeskommunene, var større fylkeskommuner. Den nye strukturen gir en minstestørrelse på fylkene på om lag 240 000 innbyggere. Oppgavefordelingen i Norge skjer etter generalistkommuneprinsippet. Dette innebærer at fylkesstrukturen og størrelsen på det minste fylket, er avgjørende for hvilke oppgaver som kan legges til fylkeskommunene. I forbindelse med regionreformen er det overført en rekke oppgaver og virkemidler til fylkeskommunene, på sentrale områder som samferdsel, kompetanse og integrering, næringsutvikling og landbruk, folkehelse, klima- og miljø, i tillegg til noen oppgaver som styrker Nord-Norge. Dersom Stortinget ønsker å dele sammenslåtte fylkeskommuner, endres forutsetningen om større fylkeskommuner, og oppgavefordelingen må da vurderes på nytt.

Forslagsstillerne foreslår at det åpnes for at alle fylker som ber om å få oppløse tvangssammenslåing, og som ønsker nye enheter, gis mulighet til det. Forslagsstillerne ber mer konkret om at regjeringen skal etablere mekanismer der fylkeskommunene som ønsker det, skal få innvilget søknader om å oppheve vedtak om sammenslåing. Det foreslås også at

regjeringen skal innlede dialog og undersøke om fylker ønsker oppløsning av fylker, og fremme nødvendige forslag om dette. Til slutt foreslås det at regjeringen skal fremme forslag om å kompensere fullt ut utgiftene fylkene har pådratt seg i forbindelse med tvangssammenslåingene, herunder utgifter til endringer som kan komme i forbindelse med ev. oppheving av tvangssammenslåingsvedtak.

Etter min mening er det allerede en etablert mekanisme som gjelder spørsmål om deling av fylker. Inndelingsloven har regler om prosess for endring av grenser mellom kommuner og fylker. Det følger av inndelingsloven at det er Stortinget som gjør vedtak om sammenslåing og deling av fylkeskommuner, og det er Stortinget som må vedta eventuelle endringer i fylkesstrukturen. Når forslagsstillerne ber regjeringen "etablere en mekanisme der fylkeskommunen skal få innvilget sin søknad om å oppheve vedtak om tvangssammenslåing og inndeling i enheter etter eget ønske", samt "legge til rette for den prosessen fylket ønsker, og fremme de nødvendige forslag for å sikre en ryddig oppløsningsprosess dersom det er ønskelig lokalt", så er dette forhold som langt på vei allerede er regulert i inndelingsloven. Det følger blant annet av loven at fylker kan fremme søknad om at det skal settes i gang utredning om deling. Hvis departementet mottar en søknad fra et fylke med ønske om deling, vil departementet sørge for at sak med departementets vurdering og tilrådning fremmes for Stortinget, som er det organet som må fatte vedtak om deling.

Departementet har utbetalt 225 millioner kroner for engangskostnader til fylkeskommunene som gikk sammen i regionreformen, som delvis kompensasjon for kostnadene ved sammenslåingsprosessene. Det er ikke regler i inndelingsloven om kompensasjon fra staten for engangskostnader ved deling av en kommune eller fylkeskommune. Det er vanskelig å tallfeste kostnader ved deling av ett eller flere fylker. Departementet har ikke erfaring med å dele fylker, men det vil være kostnader ved å dele fylker bl.a. knyttet til IKT-systemer, endring av kommunenummer og gjennomføring av ev. ekstraordinære valg til fylkestingene.

Jeg mener det er viktig at alle nå ser framover, og at fylkeskommunene får ro til å tilby gode tjenester til beste for innbyggere og næringsliv.

Med hilsen

Nikolai Astrup